

SZÁSZRÉGEN 'ES VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XV. évfolyam 2. (168.) szám, 2013. február

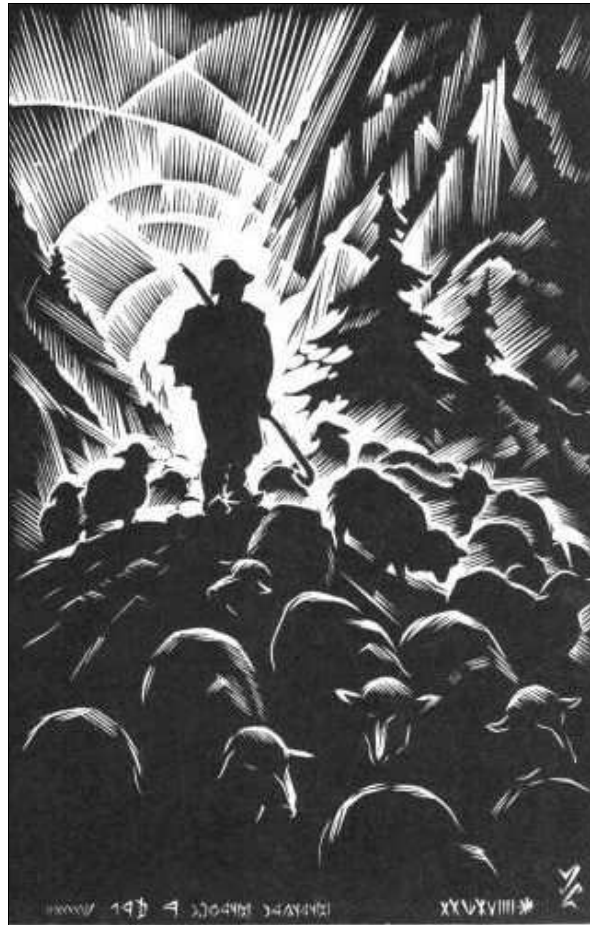
Kiáltó szó

„Nekünk már nincsenek jogaink, csak kötelességünk!”

Márton Áron

A fenti idézet egyike a sok „kiáltó szónak”, amelyekre a különösen nehéz időkben van komoly szükség a rémisztően fogyó nemzetünknek. Biztos vagyok abban, hogy most, az új év elején sokan feltették a kérdést – a megszokott jókívánságok mellett –: hogyan tovább? Hogyan tovább, erdélyi és Szászrégen vidéki magyarság? Istenem... mi lesz velünk, gyermekeinkkel, iskoláinkkal, kulturális intézményeinkkel, történelmi egyházainkkal? És temetőinkkel? Igen, nagyon is gyarapodó temetőinkkel?

A hitekopott mentalitás, lemondás, életszabadság mellett jogos a kérdés. Mert mit élünk ma, kedves barátom? A mát! – „csak nagyobb baj ne legyen, mint volt!” –, aztán holnap lesz valahogy. Megszűnnek magyar osztályok, iskolák? – hát holnap lesz valahogy! A papok többet temetnek, mint keresztelnek? ...hát holnap lesz valahogy! Ne felejtjük, hogy nem csak elvárásaink lehetnek a jövőtől vagy Istentől, de mindenkinek van kötelessége is a mában. Tanulhatunk a szászrégeni cserkészcsapatától. Szorgos cselekedetüknek köszönhetően megjelenhetett a Szászrégen és Vidéke decemberi száma. Kötelességtudó, példaértékű szeretet, gazdag cselekedet. Mindannyian tanulhatunk tőlük és még sokan másoktól. „Nem elég akarni, de tenni, tenni kell!” (Váci Mihály)

Imets László metszete

Hinni, tenni, szeretni! Megismerni, és abból tanulva tisztelni múltunkat és a mában munkálni a jövőt. Ez ma mindannyiunk kötelessége. Ha igazán szeretem nemzetemet, kötelességem mindent megtenni megmaradásáért.

„Szeresd a Te népedet, nemzetedet, jobban mint önmagadat!” – vallja Wass Albert. Tiszta és érthető „kiáltó szó”. És ha kell, ordítsuk, üvöltjük, hogy mindenki meghallja. Nem engedhetjük, hogy elmúljon, elhalkuljon a kiáltó szó. Hasson ereje a fenyők taréjáig, az Istenszéke örökzöld magasságáig, hogy Isten is meghallhassa. Tapasztalat fogalmazta közmondásunknak – segíts magadon, és az Isten is megsegít – nagy az aktualitása. Jövő csak az Öregisten segítségével és a nemzetnek a bajban összefogó akaratában lehet. Punktum! Itt nincs és nem lehet más alternatíva. Vagy, vagy! Ha élni akarunk és

megmaradni, akkor ébredés, magyarok, és a költő *talpra magyar!* kiáltása, amely egykor felrázta a nemzetet, ma is megteheti, ha ... ha élni és megmaradni akarunk. Ennyi! Legyen vége a panaszkodás, vitatkozás idejének... Tegyük önmagunkért, utódainkért, jövőnkért.

Magyarként Erdélyben nincs jogod, de van kötelességed! Ezt ne feledd! Ámen.

**BARTHA JÓZSEF LELKÉSZ,
HOLTMAROS**

Szászrégenieket jutalmaztak a Németh Géza-díjjal

Böjte Lídia tanárnő és tanítványa, Biró Anna vehette át a csikszeredai református templomban istentisztelet keretében a Németh Géza Egyesület díját.

A 2000-ben alapított díjjal olyan keresztény pedagógust és az általa javasolt tanítványát jutalmazza a Németh Géza Egyesület, aki kiemelkedő tevékenységével hozzájárul a magyar kultúra ápolásához. Az egyesületet a csikszeredai Ady Endre Általános Iskola pedagógusközössége hozta létre a budapesti Reménység Sziget megálmodója és működtetője, Németh Géza református lelkes emlékére. Az egyesület évente kiosztja – a magyar kultúra napjához legközelebb eső vasárnapon – a Németh Géza-emlékdíjat, azzal a céllal, hogy felhívja a figyelmet a pedagógusmunkára, a magyar kultúra ápolására. A díjátadáson Kelemen Csongor volt politikai fogoly szavalata után Csikós Klára, a Németh Géza Egyesület elnöke beszélt a szervezet célkitűzéseiről. Zsigmond Barna Pál, Magyarország csikszeredai főkonzulja ünnepi beszé-

dében a magyar kultúra napjának jelentőségét részletezte. Dénes József tanár Marosfelfaluból laudációjában a szórványmagyarságnak szentelt életpálya ünnepélyes pillanatának nevezte a díjátadót.

Böjte Lídia tanítványa, Biró Anna ugyancsak háromszéki gyökerekkel rendelkezik. Kovászna megyében született, majd Csomakőrösön töltötte gyermekkorát. A szászrégeni Alexandru Ceușianu Gimnáziumban, jelenleg a kolozsvári Református Kollégiumban tanul. „Annában a serdülőkori önmagamot láttam, és a jövőt – a nagyszerű jellemet, az értelmes, igazi nőt” – fogalmazott a díjazott pedagógus. A díj anyagi részét idén is Sógor Csaba EP-képviselő, a díjjal járó művészeti alkotást pedig Xantus Géza csikszeredai képzőművész ajánlotta fel. A csikszeredai unitárius dalkör ünnepi műsorát követően a rendezvény szeretetvendégséggel és baráti beszélgetéssel ért véget. (Forrásanyag: Csíki Hírlap, 2013. január 21.)

Laudáció

Egy, a Felső-Maros menti – nevezetesen Szászrégen és vidéke – szórványmagyarságnak szentelt életpálya elismerő, ünnepélyes pillanatait éljük. Olyan ez számomra, mintha egy magyar népmese fejleményének olvasója, nézője lennék, ahol a jó elnyeri méltó jutalmát, a rossz, a gonosz pedig a neki kijáró büntetést. Sajnos, az életben ez nem mindig így történik. Előfordul, hogy hamis érvek alapján a jót büntetik, és a rosszat jutalmazzák. A mai esemény a népmese logikájába illeszkedik. A népmesében a

Biró Anna

jó, a pozitív erkölcsi tulajdonságok sokaságát hordozza magán, mint például az igazság, a becsület, az őszinteség, a lelki tisztaság, a hűség, az önzetlenség, a szeretet, a szerénység...

A mai rendezvényen a jót a szászrégeni Böjte Lídia magyar nyelv és irodalom szakos tanárnő képviseli, aki Zágónban látta meg a napvilágot, a Székely Mikó Kollégiumban tanult, majd a kolozsvári Babeș-Bolyai Tudományegyetemen szerzett tanári oklevelet.

A zágoni születésnek üzenetértéke és talán jellem- és életpályaformáló hatása volt. Mert mi lehetett nemesebb Böjte Lídia számára, mint a magyartanári hivatást választani, és a szórványban küldetést vállalni és teljesíteni.

Mi, Felső-Maros menti magyarok a székelyföldi többségi magyarság ajándékának tekinthetjük őt, aki az ügyszó méltó alázattal és aldatkészséggel szolgálta és szolgálja a vidék magyarságát.

Röviddel 1976-os Szászrégenbe érkezése után 1977-ben bekapcsolódott a város magyar nyelvű közművelődési életébe a Kemény Já-

Böjte Lídia

nos Irodalmi Kör tevékeny résztvevőjeként. Már kezdettől fogva rendkívül sikeresen összehangolta az oktató-nevelő munkát és a közművelődési tevékenységet.

Pedagógusként a kezdetektől tisztában volt azzal, hogy a magyar nyelv és irodalom nem egy tantárgy a sok közül, hogy milyen óriási szerepe van az általa célként kitűzött magyarságtudat kialakításában és megszilárdításában. Ezért kereste és találta meg az utat di-

ákjai lelke felé, hogy azok ne csak tudják, hanem szeressék és ragaszkodjanak is anyanyelvükhöz és kultúrájukhoz.

Ezzel a hozzáállással, tudatos építkezéssel későbbi közművelődési tevékenységének sikerét is megalapozza.

1982-től átvette a Kemény János Irodalmi Kör irányítását, és ezzel új lendületet adott a szervezet tevékenységének. Ebben az időszakban, egészen 1989-ig, az okos leleményesség és bátor kiállás volt nélkülözhetetlen.

1989 után olyan kihívások jelentek meg, amelyeknek áthidalásához konok kitartásra volt szükség. Ebben viszont nagy segítségére szolgált, hogy mostanra beérett és gyümölcsözőni kezdett az építő és nevelő munka, amelyet éveken át az iskolában végzett. Ezzel magyarázható, hogy az időközben – 1991-től – társasággá minősült szervezet színvonalas, igényes, változatos tematikájú tevékenységein mindig telt ház van. A résztvevők között pedig minden korosztály megtalálható.

Legörvendetesebb azoknak a fiataloknak a jelenléte, akiknek a lelkébe elültette a magyar nyelv és kultúra szépségének és értékének a szeretetét.

A rendezvények az összetartozás szükségérzetét erősítik, szellemi és lelki táplálékot jelentenek a magyarságtudat fejlesztésében. Vonzóvá tételükben jelentős szerepe van az ott uralkodó meghitt légkörnek, a közvetlen, baráti, bizalomkeltő hangulatnak.

Az elvégzett munka minősége és a vele járó teljesítmény azt bizonyítja, hogy Böjte Lúcia tanárnő a Felső-Maros menti szórvány-magyarság egyik köztiszteletben álló, megbecsült közművelődési vezetője. És ha a népmesei hasonlattal kezdtem a laudációt, azzal is fejezem be: „aki nem hiszi, járjon utána”.

DÉNES JÓZSEF,
NYUGALMAZOTT TÖRTÉNELEM
SAKOS TANÁR

Marosfalu – 2013. január 20.

Miért fontos ma...?

190 éves NEMZETI HIMNUSZUNK. 1823. január 22-én írta le Kölcsey Ferenc a Himnusz szövegét szatmárcsekei magányában. Erkel Ferenc jó húsz esztendővel később zenésítette meg. Gyönyörű költői mű e 64 sor.

Miért fontos ma, hogy a hamar árvaságra jutó, betegségekkel küzdő Kölcsey mit hagyott ránk e nemzeti imában? Azért fontos, mert a Himnusz megírásának napját, január 22-ét 1989 óta a magyar kultúra napjának mondjuk ugyan, ám a magyar művészetek, a kultúra a szemünk előtt silányul el vagy hever romokban. Ez az állapot kiállásra, kitartásra, s ha kell, kiáltásra kell hogy kényszerítsen minden jóérezsű, gondolkodó embert, a magyar értelmiséget pedig kötelezően. Mert látható módon megszűnt a tudás, a kultúra, az ifjúság oktatása és az istenhit közötti sok évszázados, megbonthatatlan egység. Ez, amit mondok, nem vallási, még kevésbé templomi kérdés. Mert ott, ahol az iskolaügy, tehát a jövő nemzedékének oktatása, nevelése csak tantervi, tantermi feladat, vagy egyszerűen csak munka vagy pénzkérdés, ott ezt az elsőszámú nemzeti feladatot elárulták! Ott, ahol nem a magyar nyelv és történelem a legfontosabb tárgy, ott a jövő sírját ássák a nemzetoktatást eláruló politikusok. Ott, ahol szellemi tolvajok járkálnak közöttünk, és a társadalom legfontosabb sejtje, a család ellen intéznek előre megfontolt, sátáni támadást, ott, ahol az emelkedő árak ellenére lassan sem tud szaporodni a családi könyvtár, csak és kizárólag a CD-k és DVD-k, ott már a globalizmus ütött tanyát. Úgy lesz, miként a globalisták szeretnék. Lassan elvész a Pál utcai fiúk, a Robinson, Fekete István Tüskevára, Vörösmarty, Petőfi, Kölcsey, Arany költészete, Jókai száz meg száz felejthetetlen hőse. Ott apránként le lehet majd tagadni Móricz Zsigmondot, s hogy egyáltalán élt

Gyóni Géza, Nagy László, Ilyés Gyula, Sütő András, Német László vagy Kányádi Sándor. Ott, ahol a tanárt, orvost, a rendőrt, a papot az éppen uralkodó hatalom nem fizeti meg kellő megbecsüléssel, ott a nemzetet a tekintélynélküliség barbár útra akarják lökni.

Wass Albert írja: *„Aki bántja a magyart, Téged is üt. Nemzedet jussát, igazát védeni kötelességed. Csak úgy lesztek erősek, ha megvédtétek egymást. Mert bármelyik magyar vesztesége – a Te veszteséged is.”* Ha nem így teszünk, némaságunkkal és bénaságunkkal hitelessé tesszük valamennyi galád mozdulatukat. Magyarországot, Erdélyt, a magyarságot – viharos, ám gyönyörű történelmével, máig példát adó kultúrájával, évszázadok óta a mai napig csodált művészetével – meg kell menteni és érintetlenül átadni a következő magyar generációknak. Hál' Istennek vannak még Böjte Lúdiaink, Biró Annáink, vannak olyan tanárok és diákok, akiknek életcélja a magyar kultúra, történelmünk, hagyományaink terjesztése, továbbvitele. S ezt nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is bizonyítják.

Mert hazánkat, nemzetünket, történelmünket megőrzésre, nem elherdálásra kaptuk elődeinktől. Legyen ez nemzedékünk legfontosabb feladata. Kölcsey szavaival, Himnuszunk utolsó versszakával fohászkodjunk e nemes feladat beteljesüléséért:

„Szánd meg Isten a magyart, kit vészek hányának, Nyújts feléje védő kart tengerén kínjának, Balsors, akit régen tép, hozz rá víg esztendőt, Megbűnhődte már e nép A múltat s jövendőt.”

ZSIGMOND SÁNDOR

Híres magyar tudósok, feltalálók, felfedezők (17.)

Türr István (1.) (1825-1908)

Szabadsághős, akinek olasz földön szobrot emeltek, akit az elnyomott magyar nép szabadtótként várt és nevét a Kossuth Lajoséval, Garibaldiéval együtt dalba foglalták, uralkodókkal és államférfiakkal országok sorsáról tárgyaló küldött, nagyszabású vállalkozások tervezője, tudományos társaságok megbecsült előadója, katona, akit az emberiség sorsa aggasztott és annak békés jövőjéért küzdött.

Baján született Thier Jakab vaskereskedő és Udvari Terézia ötödik gyermekeként. Tizenhét éves korában önként jelentkezett katonának a császári hadseregbe Ferenc Károly főherceg pécsi gyalogezredébe. Az osztagát Radetzky ezredes vezette, és főleg Lombardiában állomásozott az 1848-as forradalmak kitöréséig.

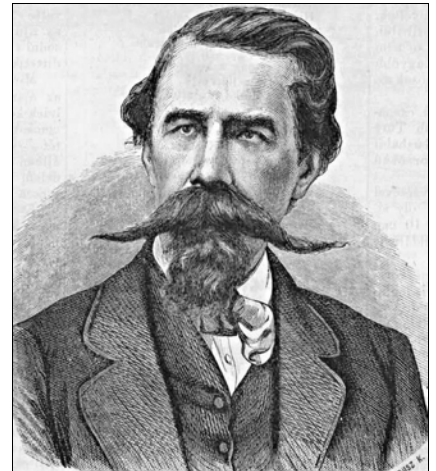
A leigázott nemzetekből és népekből összetákolt Ausztria V. Ferdinánd és nagy hatalmú kancellárja, Metternich herceg alatt háborúmentes éveket élt át. Az óriási birodalmat – Magyarországon kívül a Cseh Királyság, lengyel és délszláv területek, Itáliában a Lombard-velencei-Királyság tartoztak hozzá – a Bécsből irányított elnyomott hatalom tartotta össze csapataival, csendőreivel, titkosrendőreivel és besúgóival. A nemzet öntudata egyre erősebben forrt össze a szabadságvágygal és a nép felemelésére irányuló törekvésekkel.

Az ekkor már Türr nevet használó katonát hadnagyi rangra emelték, és Olaszországba helyezték. (Alighanem magyar voltának hangoztatására változtatta meg nevét.) Olasz földön döbrent rá, hogy hol a helye a szabadság és haladás küzdelmében, az elnyomó reakcióval szemben. Részt

vett a Piemont elleni harcokban és a kegyetlen milánói megtorlásban. Ő maga, visszatekintve életének erre a szakaszára, ezt írja: „Magyar ember létemre a lelkem mélyéig visolyogtam attól, hogy az olaszok ellen harcoljak, s a visolygás hamarosan borzadállyá fokozódott, hiszen tanúja lettem az iszonyatos zsarnokságnak, amely a szerencsétlen olasz népet sújtotta, s én kénytelen voltam részt venni benne”.

Ennek hatására 1849. január 19-én megszökött a császári seregből, és a piemontiakhoz állt. Itt tettét rögtön századosi ranggal jutalmazták, és egy alakuló magyar légió megszervezésével és vezetésével bízták meg. Így részt vett az 1848-49-es olasz függetlenségi mozgalomban, és támogatta Károly Albert szárd-piemonti király olasz egyesítési törekvéseit. A novarai vereség hírére magyar csapata részben feloszlatta önmagát (1849. március), részben csatlakoztak a bádeni helyi forradalomhoz. Itt Türr ezredesi rangot kapott. Az osztrákok a forradalmat itt is vérbe fojtották. Türr menekülni kényszerült.

1850–53 között sok országban keresett menedéket. 1853-ban részese volt a sikertelen milánói felkelésnek. Az osztrákok elfogták és Tuniszba száműzték. A krími háború kitörésekor először a török oldalon tárgyalt Klapka György mellett, és a magyar emigrációban való részvételét ígerte, de mivel az iszlám hitet nem akarta felvenni, a brit seregbe állt be. Itt újra magas rangot kapott. 1855-ben az angol kormány megbízásából a román fejedelemségbe utazott, hogy lovakat és felszereléseket vásároljon. Az osztrákok ebben az időben úgy viselkedtek a román fejedelemségben, „mintha az övék vol-

na”, írja Türr feljegyzésében. A határ átlépésekor nem feledkezett meg az óvatosságról, és tudakozódott a határ menti osztrák helyőrség parancsnokától, hogy egykori osztrák katonaszökevény létére szabadon járhat-kelhet-e az ország területén. A válasz megnyugtató volt: a fejedelemség semleges terület, bántódás nem érheti.

Türr megérkezett Bukarestbe, s ott találkozott egy hajdani osztrák tisztjával, Hauszer századosal, aki azon ürügy alatt hogy hívja Türr egyik volt katonatársát, eltávozott, s visszatérve huszonöt katonával, közölte Türr-rel, hogy letartóztatja. A fogoly hiába tiltakozott a jogsértés ellen. Szigorú fedezet mellett a Kárpátokon át Brassóba szállították. Katonai fogolyként a brassói kaszárnya egyik toronycellájába zárták, vasra verve. A hadbíróóság halálra ítélte. Viktória brit királynő közbenjárására Ferenc József császár az ítéletet örökös száműzetésre változtatta.

1859-ben Garibaldi mellett Türr István bekapcsolódott az Ausztria ellen folyó függetlenségi harcba. A Palermo bevételéért folyó harcokban tanúsított érdemeiért Garibaldi Türr ezredet tábornokká nevezte ki, és megbízta egy

hadosztály szervezésével. Itt kapta meg társaitól a „*rettenthetetlen magyar*” címet.

Új tisztségében Türr megvalósíthatta valamennyiük óhaját, hogy magyar önkéntesekből létrejöjjön a lovasságból és gyalogságból álló légió. A két piros-fehér-zöld zászlót Garibaldi adta át a légiónak „a hálás Olaszország nevében”, és kijelentette, hogy Olaszország függetlensége, szabadsága szoros kapcsolatban van Magyarország függetlenségével és szabadságával.

A Brescia körüli harcokban Türr súlyosan megsebesült. Garibaldi levelében többek között ezt írta Türrnek: „*Igen Kedves Barátom! Magyar vér ömlött Itáliáért, s az a testvériség, amelynek a jövőben össze kell kapcsolnia a két népet, kiállta a próbát. A testvériségért az Ön vére folyt – egy hős vére.*”

Nápoly bevétele után Garibaldi a város polgári és katonai kormányzójává nevezte ki, majd Viktor Emanuel szárnysegédje lett, s ezáltal sok kényes diplomáciai ügy intézését bízták rá.

Türr István nevét szárnyra kapta a hír. A világsajtóban a

vörösingesek hőstetteiről szóló tudósításokban gyakran szólnak róla. A garibaldisták című könyvében Dumas magasztalja leleményességét, bátorságát, nemeslelkűségét. „Szíve félig egy angyalé, félig egy oroszláné”, írja róla, a kor romantikus stílusában. A népdal összekapcsolta Kossuth, Türr és Garibaldi nevét. Az Ezrek szabadságharcától a magyar nemzet a saját szabadságát is várta. Ezt a hangulatot tükrözte a Jókai szerkesztette népszerű újság, az *Üstökös* címlapján megjelenő két beszélgető ember: – *Mit tegyen a magyar most?* – kérdi az egyik. – *Várjon és türrjön (Türr jön)* – így a másik. Jókait felelősségre is vonta az osztrák hatóság, de ő azzal védekezett, hogy sajtóhibából csúszott a szövegbe a dupla „r” betű.

Már elmúlt harmincöt éves, amikor Türr István megházasodott. Feleségül vette III. Napóleon császár unokahúgát. Házassága sok előnyhöz juttatta. Adél mint Bonaparte-sarj nagy életjáradékot kapott. Évi 24.000 frankot. (Egy munkás havi 80-100 frankot, egy kezdő hivatalnok havi 120-150

frank fizetést kapott.) A szűkösen élő vagy éppenséggel gondokkal küszködő emigránsok között Türr altábornagy kivételes helyzetben volt.

Tekintélye és befolyása egyre erősödött Olaszországban. A dél-olaszországi önkéntesek alakulatától áthelyezték az olasz hadseregbe. A kevesek közé tartozik, akiket Garibaldi önkéntesei közül átvett az állami haderő, s az egyetlen, aki ilyen magas rangban került át. Hamarosan Viktor Emanuel szárnysegédje lett, s a király gyakran bízta meg diplomáciai feladatokkal.

Garibaldi nem mondott le szándékáról, hogy megtámadja Rómát, mely szándékot Türr kezdetétől fogva ellenezte, és hol Kossuth, hol Viktor Emanuel nevében igyekezett lebeszélni vezérét az egyházi állam megtámadásáról, sikertelenül. Róma megtámadásakor Garibaldi súlyosan megsebesült, foglyul ejtették, majd bebörtönözték. A tiltakozó megmozdulások hatására a király szabadlábra helyezte. Türr a hatalom mellett maradt, útja elszakadt a Garibaldiétól.

(folytatjuk)

CSERNÁTONI JÓZSEF

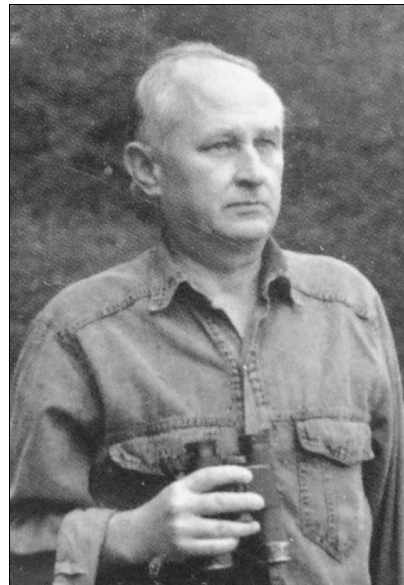
Szászrégeni profilok

SEPSI ÁRPÁD mikrobiológus

1949. december 7-én született Szászrégenben. A helyi 2. számú líceumban érettségizett 1967-ben, majd a iași-i egyetem biológia fakultásán végzett. Szakmai tevékenységét szülővárosában kezdte mint biokémikus 1972-ben, a szászrégeni területi poliklinikán, itt tevékenykedett 1999-ig. Utána mint mikrobiológus az Eugen Nicoară municípiumi kórház bakteriológiai és mikrobakteriológiai laboratóriumában dolgozott. 1985-ben, egy szövettani tanfolyam elvégzése nyomán rövid ideig a méhrák korai felderítésével foglalkozott. Kutatásai eredményeként két könyvet publikált és több szakmai cikket közölt az Erdélyi Nimród című folyóiratban 2000–2003 között. Kohl Pista bácsival és Szeley-Szabó László közreműködésével dokumentumfilmeket készített, amelyeket a Duna tévében láthattunk.

PUBLIKÁLT MŰVEI:

- *Über die variabilität des schädels Karpatischen braunbären.* Dresden – Kohl István közreműködésével
- *A kárpáti barnamedvéről* – Kolozsvár, Erdélyi Múzeum Egyesület, 1997, 99 p. – Kohl Istvánnal
- *Medvéskönyv: A Székelyföld medvéinek helye a Kárpátok barna-*

medve-populációjában – Székelyudvarhely: Erdélyi Nimród Könyvek, 2003, 329 p. – Szeley-Szabó Zoltánal

PUBLIKÁLT CIKKEIBŐL:

- Ștefan Kohl – In: Reghinul cultural. Vol. 4, Reghin, 1999, pp. 280-282
- In memoriam Kohl István – In: Erdélyi Nimród, Székelyudvarhely, 2000, 3. sz.
- A gombákról általában – In: Erdélyi Nimród, Székelyudvarhely, 2000, 3. sz.
- Medvefák – In: Erdélyi Nimród, Székelyudvarhely, 2001, 4. sz.
- Guberáló medvék – In: Erdélyi Nimród, Székelyudvarhely, 2003, 2. sz.
- A brassói medvék – In: Erdélyi Nimród, Székelyudvarhely, 2002, 5. sz.
- A hargitai medvék téli viselkedéséről – In: Erdélyi Nimród, Székelyudvarhely, 2002, 6. sz.
- Külvárosi medvék – In: Udvarhelyi Híradó, 2002, 113. sz.
- Régebbi medvevadászati módszerek – In: Erdélyi Nimród, Székelyudvarhely, 2003, 4. sz.
- A barnamedve tróféája – In: Erdélyi Nimród, Székelyudvarhely, 2003, 6. sz.

• Gondolatok az aranysakál és a kutya párosodásának lehetőségéről – In: Erdélyi Nimród, Székelyudvarhely, 2003, 5. sz.

DOKUMENTUMFILMEK:

- Kárpáti barnamedvék – Duna Tv, Budapest, 1977. május 14. – Kohl Istvánnal
- Guberáló medvék – Duna Tv, Budapest, 2003. január 18. – Szeley-Szabó Lászlóval
- Medveálmom (Ahol a medvék alszanak) – Duna Tv, Budapest, 2003. február 22. – Szeley-Szabó Lászlóval

KRITIKAI REFERENCIÁK:

- Tanuljunk „medvéül”! – Kunsági István – In: Szászrégen és Vidéke, VI., 4. sz., 2004. április
- Oameni de știință mureșeni: Dicționar biobibliografic – Todea Ana, Fülöp Mária, Avram Monica – Tîrgu-Mureș: Biblioteca Județeană Mureș, 2004, 478. p.
- Profiluri reghinene: Dicționar biobibliografic – Georgeta Mărginean, Demeter Judit – Reghin: Biblioteca Municipală Petru Maior, 2008, 344. p.

(folytatjuk)

DEMETER JUDIT

A magyar kultúra napja Szászrégenben

Szászrégenben a Kemény János Művelődési Társaság szervezésében ünnepelték meg a magyar kultúra napját. Ez alkalomból bemutatarra került Sebestyén Spielmann Mihály három újra kiadott könyve. A szerző előadást tartott Habsburg-elyomás vagy török uralom? címmel. Győrffy András marosvásárhelyi színművész Szentimrei Jenő verseiből adott ízelítőt.

Szűknek bizonyult a DIO Ház kiállítóterme a magyar kultúra napja alkalmából rendezett találkozón. Bőjte Lídia tanárnő köszöntő szavait követően Sebestyén Spielmann Mihály három könyvét mutatta be. A jelenlevők megismerhették az **Erdélyi fejedelmek** című kötetet, **Bánffy Dénesről** írt könyvét, és a **Túlélő – készlet** címűt (Kelet-európai viccek), amelyet Spielmann Andrással együtt írt.

Premier volt Győrffy Andrásnak, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata színművészenek a jelenléte, hiszen ő eddig még nem lépett fel a Kemény János Művelődési Társaság „színpadán”.

A könyvbemutató után „történelemóra” következett: mi volt jobb / rosszabb a magyar nemzetnek: a török uralom, vagy a Habsburg-elyomás? Pró és kontra érvek felsorolása után is nehéz választ adni a

Győrffy András és Spielmann Mihály Fótó: FAGY

feltett kérdésre. A jelenlevők kérdésekkel, véleményekkel kapcsolódtak be a kötetlen beszélgetésbe, a kétórás rendezvény igencsak rövidnek bizonyult.

Spielmann Mihályt idézve: „Egy nagy pozitívum az, hogy ennyi ember kíváncsi a saját múltjára. Az, hogy az emberek eljönnek az ilyen rendezvényekre, kérdéseik vannak, elgondolkoznak a nemzet dolgain, hogy fiatal arcokat látok itt, nemcsak ismerteket, ez mind-mind pozitívum”.

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

Most, ma és itt

FARSANGI KOSARAS BÁL ALSÓBÖLKÉNYBEN

Január és február a farsangolás időszaka. Ilyenkor a faluközösségek, politikai és civil szervezetek mind városban, mind vidéken farsangi mulatozást, kosaras bálakat tartanak. Ez történt január 26-án Alsóbölkényben is. Bál volt, farsangi bál. Volt zene, tánc, tombola és jókedv, mint ahogy szokás minden hasonló bálon. Eddig semmi különös. De mégis volt valami... elkezdődött egy folyamat Alsóbölkényben, hiszen hosszú, nagyon hosszú ideje, hogy nem volt ilyesmi a községközpontban. Sőt, egy helybélit idézve: *ilyen még nem volt Alsóbölkényben.*

A szászrégeni Kerekerdő Fotó: FAGY

Táncos Melinda szervező

Idézzük a szervező, Táncos Melinda szavait:

– Ebben az időszakban régebben bálakat, mulatságokat, néptünnepélyeket szerveztek. De miért csak régebben? Nem szeretünk, vagy már nem is tudunk mulatni? Ma nincs szükségünk bálra, kikapcsolódásra, barátokra, jó beszélgetésre, evésre, ivásra, táncra? Miért mondjuk csak azt, hogy régebben? Miért ne mondjuk ki azt, hogy ma és most? Ezért gondoltunk ennek a bálnak a megszervezésére, hogy ne kelljen Alsóbölkényben azt mondani, hogy régen, ha-

nem tudjuk kimondani örömmel, hogy most, ma és itt.

A rendezvényen közreműködött a szászrégeni Eugen Nicoară Művelődési Ház Kerekerdő néptáncsoportja, a Népszínház Kemény János Társulata, valamint a helybéli román gyermeknéptáncsoport. Szervező a Táncos család volt. A bál támogatói: Kocsis magánvállalkozás, Fábíán László alpolgármester, Szász Attila lelképásztor és Fábíán István.

Mit is lehetne írni még egy bálról? Az alsóbölkényiről elmondhatjuk, hogy a szervezés

kiváló volt. A marosvásárhelyi ifjú zenészek nagyszerű hangulatot teremtettek. Elmondhatjuk azt is, hogy Alsóbölkényben vannak fiatal családok, akik tesznek a közösségükért. Erről a bálról elmondhatjuk, hogy az alsóbölkényiek tudnak mulatni..., tudnak közösen mulatni magyarok és románok, és kiváló házigazdák.

Személy szerint remélem, hogy ennek a bálnak lesz még folytatása, s nem csak farsangkor. Miért ne lehetne Zsuzsanna-bál, szüreti bál, Katalin-bál, elszármazottak találkozója, vagy hasonló rendezvények? Úgy érzem, akarat, összefogás és fiatalos lendület, az van.

FÁBÍÁN ANDRÁS GY.

A Szászrégeni Népszínház

70 évvel ezelőtt

„Kétszázötvenezer magyar férfi áll a Don partján 1943. január 12-én. A hőmérséklet váratlanul jelentősen csökken: mínusz 35 fokot mutat a hőmérő. Befagytak az akkumulátorok, az örök keze ráfagy a puskára. Vakító fehérség, csend. Csak meghalni lehet, hátrálni nem.”

„Az egész második világháború folyamán ... a normandiai partraszállást és a csendes-óceáni harcokat beleszámítva, 292.100 amerikai katona halt meg; a 2. hadsereg pedig két hét leforgása alatt vesztett el százezret vagy annál is többet. Ha tehát volt a magyar történelemnek valaha igazi Mohácsa, úgy a 2. hadsereg pusztulása az.”

„Ezek az emberek megfagytak és elvéreztek és meghaltak és megsebesültek és szenvedtek és megőrültek és hóvakságot kaptak és éhenhaltak, és kihunytó tudatuk utolsó értelmes fellobbanásával hazagondoltak, igen, a hazájukra, amiről tudták, bizonyo-

Katonák

san tudták, hogy nem a Donnál kell megvédeni: de ha már egyszer mégis ott kellett meghalniuk, és sok vad s madár gyomra lett koporsója feláldozott testüknek, akkor legalább egy könnyet ejtsünk értük.”

SZÉP EDUÁRD

A hősök rekviemje

Nyugszanak Ők, a hős fiak, dúló csaták után. Nyugszanak Ők, sírjuk felett zöldell bokor, virág. Márványlapokra vésték tetteiket. A történelem komoly szavú mú-

zsája véste fel. Áldott harcnak áldott vértanúi, századok fognak tőletek tanulni. Dicsőt, nagyot, ha tesznek egykor mások, akkor is szent lesz a ti alkotásotok.

Hősök voltak, akik egykor áldozatot, vértanúságot vállaltak egy eszméért, a hazáért és a szabadságért. Szimbólumok, amelyek feledhetetlenül bizonyítják, hogy fényesebb a láncon a kard.

Nem tud róluk a nagyvilág. Hőstetteikről nem beszélnek. De amíg zöldellnek a fenyők, amíg magyar él a földön, nem felejtjük a Don-kanyar hőseit. Kegyelettel emlékezzünk a II. Magyar Hadsereg halottaira. Sírjaik ismeretlenek. Helytálásra, kitartásra buzdí-

tanak, és lelkünkbe vésik kitörülhetetlenül az eszmét, amiben töretlenül hittek: csak azért érdemes élni, amiért érdemes meghalni. Az eszmét, amelyet mi, székelek úgy hívunk: SZABADSÁG.

Hőstetteik, véráldozatuk 70 év után is maradandóvá teszi azt a gondolatot, amelyet zivataros történelmünk során sok száz vértanú kiáltott vagy suttogott az utolsó szó jogán a halálba menetel előtt vagy a csatatéren, és amely így szól: „Jobb állva meghalni, mint térdre roskadva élni”.

Ők, a hőskévé átszellemült áldozatok azok, akik tartják bennünk a lelket. Segítenek tartani a helyes irányt ebben az értékvesztett világban. Emlékezzünk hát meg róluk. Erősítsük meg magunkat. Formáljunk együtt egy erős, maradandó közösséget!

ZSIGMOND SÁNDOR

Emlékükre

Az én keresztem

Vállamra Te helyezted,
viseltem türelemmel.

Hordoztam, mert felvállaltam,
igaz, sokszor zúgolódtam.

Múltak évek, súlya nőtt,
és az út nehéz lett, rögösebb.

Viselem, lassan nem bírom.

Könnyíteni rajta, Uram, van rá mód?

Lásd, Uram, fehér lett hajam,
az arcom mélyen ráncolódott.

Sokakat temettem a múlt időben,
elapadt a keserű könnyem!

Nézd, jó Uram, itt a keresztem...

Ha lehet – kérlek, vedd el tőlem.

Felcserélném egy könnyebbre,
kisebbre, gondmentesebbre.

„Ott a sötét árnyék zúg,

oda helyezheted!” – mondd, Uram?

Oh, igen, sietek, elvetem őt,

köszönöm, jó Atyám, Teremtőm!

Fény villan a zug felett,

és szól Ő: „újat kereshetsz!

Ahogy kérted, másat, könnyebbet,

vedd fel új keresztedet!”

Lángol a fény, látok sok keresztet,

kutatok, keresek, felveszek „más” keresztet.

Boldogan hiszem: a legkönnyebbet...

... és felismerem régi keresztemet...

... örök keresztemet.

BARTHA JÓZSEF,
HOLTMAROS

A vallásszabadság napja

Január 13-a az unitárius naptárban a vallásszabadság napja. Az Erdélyi Unitárius Egyház zsinata 2002-ben nyilvánította ünnepnappá. Ez a nap egyben az Unitárius Egyház születésének napja is, mivel 1568-ban a tordai országgyűlésen az erdélyi rendek törvényt hoztak a szabad vallásgyakorlásról. A 445. évforduló alkalmával a Magyar Unitárius Egyház Tordán ünnepi istentiszteletet tartott, az ígét Nagy László főjegyző, marosvásárhelyi lelkész hirdette. Beszédében kiemelte a 445 évvel ezelőtt történeteket, megemlékezett arról a törvényről, amely megrengette egész Európát, példát adott, teret és helyet biztosított a lelkiismereti szabadságnak. A hit Isten ajándéka, minden hívő ember viseltesék jóindulattal és jó szándékkal, barátságos és emberséges érzésekkel felebarátai iránt. Szükség van ugyanakkor a jóindulatra és jó szándéokra a vallások és a felekezetek között a nemes célok elérésében.

A tordai ünnepi istentisztelet után az érdeklődők megtekinthették a városi múzeumban Körösfői-Kriesch Aladár Tordai országgyűlés című nagyméretű, restaurált alkotását.

A vallásszabadság napját minden unitárius gyülekezetben megünnepelték. Kolozsváron, a Magyar Unitárius Egyház Dávid Ferenc nevét viselő imatermében főtisztelendő Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspök köszöntötte az egybegyűlteket, köszöntőjében hangsúlyozta, hogy 1568. január 13. egyben az unitárius egyház megalakulásának dátuma is. Az itt elfogadott törvény tiszteletben tartása folytán Erdély viharos történelmében megteremtődött a lehetőség, hogy a különböző keresztény felekezetek viszonylag békésen éljenek egymás mellett, és gazdagítsák szülőföldjüket saját szellemi értékeikkel. A politikai és gazdasági zűrzavarban ma is jó, hogy megtaláljuk az emberhez méltóbb élethez vezető utat, és gyakorolhassuk mindannyian azt a vallást, amely felfogásunkhoz a legközelebb áll, de gyakorolhassuk ugyanakkor a vallási türelmet, toleranciát is. A kolozsvári ünnepségen a résztvevők találkozhattak Körösfői-Kriesch Aladár festő leszármazottjával, Kriesch Györggyel és Murádin Jenő művészettörténésszel, akik a híres festményről beszéltek, amely a tordai országgyűlésnek állít emléket.

A vallásszabadság évfordulójáról a marosvásárhelyi rádióban is szó esett vasárnap délben, nagytiszteletű Kecskés Csaba unitárius esperes beszédében kiemelte, hogy Isten keresésében a különböző felekezetek és vallások össze kell fogjanak, jóindulattal és jó szándékkal kell éljenek egymás mellett. Ezt a célt szolgálja az ökumenikus imahetek megszervezése is. Isten nemzetsége vagyunk, egymás tiszteletére és megbecsülésére, ennek szellemében kell élnünk és munkálkodnunk.

DEMETER JUDIT
NYUGALMAZOTT KÖNYVTÁROS

A Görgényi Református Egyházmegye templomai (2.)

A Görgényi Református Egyházmegye a mai Maros és Hargita megye egyes községeit, a történelmi Kolozs, Maros-Torda és Csík vármegye településeit foglalja magába. Az egyházmegye az egykori római katolikus Ózdi Főesperesség területén jött létre. Egyházközségeinek többsége már az 1564. évi nagyenyedi zsinat és tordai országgyűlés idején a reformáció híve lett.

1641-ben önállósult. Ekkor vált külön a Marosi Református Egyházmegyéttől, amellyel addig egy testet alkotott. Önállóságát követően anyaegyházainak száma változó volt. A sorozatos török-tatár betöréseket, majd Básta dűlásait követően számos anyaegyháza – köztük Erdőszengyel, Kolozsnyagida, Komlód, Oroszfája, Körtekapu, Mezőmajos, Mezőpagocsa, Nagyercese, Pusztalmás, Aranylábú-Tuson – elnéptelenedett, elpusztult. Más egyházközségeket, olyanokat, mint Erdőcsinád, Köbölkút, Mezőújlak, Nagyolyves, Póka, Pókakeresztúr, Sáromberke, Toldalag, Uzdiszentpéter, a változó idők során elcsatoltak.

1968-ban a kommunista hatalom számolta fel, a Marosi Egyházmegyéhez csatolva, de a változásokkal 1990-ben újra önállósult.

Jelenleg a Görgényi Református Egyházmegye 29 anyaegyházközségből, hat leányegyházból és 24 szórványból áll:

A Görgényi Református Egyházmegye

esperesei:

1. Fogarasi Mihály	1615	marosi és görgényi esp.
2. Batizi János	1623	marosi és görgényi esp.
3. Körösi Pál	1635	marosi és görgényi esp.

Esperesi hivatal – DIO-ház és a református templom

Fotó: Magyarai Hunor

4. Tiszabecsi István	1640	marosi és görgényi esp.
5. Hercegszöllősi István	1647	görgényszentimrei lp.
6. Baczoni Tamás	1648	alsóbölkényi lp.
7. Baróti István	1672	vajdaszentiványi lp.
8. Técsi János	1686-1696	magyarrégeni, görgényszentimrei lp.
9. Csernátóni Péter	1696-1707	magyarói lp.
10. Enyedi István	1707-1729	magyarpéterlaci lp.
11. Ercsei Zsigmond	1729-1737	erdőcsinádi lp.
12. Vajna Miklós	1737-1738	gernyeszegi udvari lp.
13. Pataki István	1738-1754	Görgényszentimrei lp.
14. Ercsei Sámuel	1754-1761	erdőcsinádi lp.
15. Simon János	1761-1797	marossárpataki lp.
16. Péterfi László	1797-1804	sáromberki lp.
17. Simon Sámuel	1804-1815	marossárpataki, pókai lp.
18. baczoni Incze István	1815-1822	marosvécsi lp.
19. Csiki György	1822-1831	marosjárai lp.
20. Albert Márton	1831-1834	sáromberki lp.
21. Szalma György	1834-1848	marossárpataki lp.
22. Szentkirályi János	1848-1864	gernyeszegi lp.
23. Benkő János	1864-1889	magyarpéterlaci lp.

24. Lénárt József 1889-1896 magyarói lp.
 25. Tavasz József 1896-1900 magyarpéterlaci lp.
 26. Csekme Ferenc 1901-1920 geryeszegi lp.
 27. Kiss Lajos 1920-1943 magyarói lp.
 28. Nemes Árpád 1944-1945 geryeszegi lp.
 29. Bakk József 1946-1952 radnótfájai lp.
 30. Szócs Endre 1953-1960 vajdaszentiványi lp.
 31. Batiz András 1961-1964 radnótfájai lp.
 32. Fekete János 1965-1968 körtvélyfájai lp.
 33. Székely József 1990-2003 marosvécsi lp.
 34. Szász Attila 2004- mind a mai napig körtvélyfájai lp.

Az egyházmegye területén levő községek rendkívül gazdagok természeti szépségekben, és sok történelmi emléket őriznek. Templomaik közül számos középkori eredetű. Egyházmegyénk területén több, szintén a középkorban épült vár is található. Ilyen a marosvécsi és a – ma már romos – görgényszentimrei vár.

Az egyházmegye központja a 13. században létrejött Szászrégen, ahol a szászok között a reformáció lutheri ága terjedt el.

Az ő szomorú erdélyi sorsuk megmutatta az elfelejtett evangéliumi igazságot, azt, hogy az egyház fundamentuma soha nem lehet a föld, a pénz, a vagyon, s aki ezekre épít, pozdorjára és homokra épít, mert más fundamentumot senki sem vethet, mint amely vettetett, s ami a Jézus Krisztus!

Az, aki eddig velünk volt, és azt a keveset, amit alkottunk, tettünk, megőriztünk, elfogadta áldozatul, ezután reméljük, többre fog méltatni bennünket.

Az, ami a Görgényi Református Egyházmegyéből ezen albumban látható, azt hirdeti, hogy „mindaddig megsegített minket az Úr!” Ezt tudva, további célunk: erősek maradni az Úrban, hogy a ránk bízottakat elvégezve, megálhassunk.

Szászrégen, 2010. március

Vayda Domokos, a Görgényi Református Egyházmegye levéltárosa

Magyari Hunor – A Görgényi Református Egyházmegye templomai

(Kiadta a Görgényi Református Egyházmegye létrejöttének 446., illetve visszaalakulásának 20. évfordulójára – Székelyudvarhely, 2010)

Istenhez fordulni böjtöléssel

„De még most is így szól az Úr: Térjete meg hozzám teljes szíveddel, böjtölve, sírva és gyászolva! Szíveteket szaggassátok meg, ne a ruhátokat, úgy térjete meg Istenetekhez, az Úrhoz! Mert kegyelmes és irgalmas ő, türelme hosszú, szeretete nagy, és megbánja, még ha veszedelmet hoz is.” (Jóel 2, 12-13)

A böjti időszak mindig külön lehetőséget biztosított arra, hogy a keresztyén emberek hangsúlyosabban odaforduljanak Istenhez és elforduljanak a bűntől, megtagadják a bűnt. A böjt ideje alatt ma is ezt akarja Isten elvégezni bennünk.

Vannak olyan vidékek Erdélyben, ahol akkor használják ezt a kifejezést, hogy „megtértem”, amikor valaki elindult valahová, és közben rájött, hogy elfelejtette magával vinni azt, amire szüksége van, vagy éppen téves utat választott. Természetes, hogy nem folytatja az utat az az ember, aki rájött, hogy téves irányba halad. Visszafordul és keresi a helyes utat, a megfelelő irányt, az eredményes utazást. Lelkileg is utat tévesztünk, a bűn úttévesztés, Istentől való elszakadás, és szükségünk van visszatérni Hozzá.

Isten maga ezt akarta elérni választott népe életében, Jóel korában, amikor azt mondta: „Térjete meg hozzám...”. Mintegy azt mondta és mondja nekünk is ma, hogy bűneink elválasztanak Tőle, téves irányt adnak az életünknek, de nincs minden elveszve, Ő nem mondott le rólunk, visszahív, visszavár a maga közelébe. „Térjete meg hozzám...”, hangzik most is az Úr hívó és egyben figyelmeztető szava.

Kedves olvasó, nagy örömhír rejlik ebben az igében, mert minden elrontott tervedből, minden szeretetlenségéből elkövetett cselekedetedből, minden Isten nélküli és Isten ellen lázadó szavadból és gondolatodból megtérhetsz Hozzá. Teljes szíveddel fordulhatsz Istenhez, megbánva minden bűnödöt. Örömhír van ebben az igében, mert mi azért járhatjuk a megtérés, a Hozzá való visszatérés útját, mert Ő előbb fordult hozzánk, hiszen Fiában, Jézus Krisztusban közénk jött, magára vette a mi bűneinket és azok büntetését. A legnagyobb áldozat, a Krisztus áldozata, és a legnagyobb lehetőség, a Hozzá való visszatérés lehetősége áll előttünk. Adjunk hálát azért, hogy így törődik velünk és így hív magához Isten.

A képmutatás bűnével nézünk szembe. A zsidók a bűnbánat külső jeleit gyakorolták, de szívükben nem bánták bűneik miatt, és nem keresték az igazi megtérés útját. Csak a ruháikat szaggatták meg sokan, hogy az emberek lássák bűnbánatukat, arra pedig nem törekedtek, hogy életük gyökeresen megváltozzon. Vigyázzunk, hogy Hozzá térésünk ne legyen képmutatás, ne az embereknek akarjuk mutatni csupán, hogy megváltoztunk, hanem legyen az szívből jövő. Törekedjünk arra, hogy az életünk legyen mindenekelőtt Istennek tetsző. Ezért mondja az ige „Szíveteket szaggassátok meg, ne a ruhátokat...” (13). Kérjük az Urat, hogy megvalósuljon sokaknál az, amit Füle Lajos így fogalmaz meg az *Akkor jön* el című versében:

„Ha fájni kezd majd, aki vagy, / és aki nem vagy,
bár lehetnél, / majd ha bevaldod végre, hogy / sosem
voltál igaz keresztyén, / ha fájni fog, hogy annyian
vannak, kiket megejt a tévhit, / s ajkadról értük száll
ima, / akkor jön el az ébredés itt.

Majd hogyha bünné lesz a bűn, / s a Golgotához sír-
va érsz el / letenni ott mind keserűn, / nem alkudva
testtel és vérrrel, / majd ha hálát adsz JÉZUSÉRT, / s
döntésed is végre megérik, / mert megtisztított az a
Vér, / akkor jön el az ébredés itt.

Majd hogyha jobban érdekel / kik ők, akik vetnek,
aratnak, / s közéjük állsz, és nem leszel / többé olyan
fontos magadnak, / mert látod már a tájat itt, amely
aratásra fehérlik / s munkára lelkesít a hit, / akkor
jön el az ébredés itt.”

Továbbá figyeljünk az ige alapján Isten türelmére.
Nagyon fontos ezt a szemünk előtt tartani, mert türel-
metlen világban élünk, ahol lépten-nyomon az válik
nyilvánvalóvá, hogy a legkisebb tévedésre, vagy ked-
vünk ellenére való eseményre türelmetlenül, netalán
indulatosan válaszolunk és cselekszünk.

Mily sok kitervelt és végrehajtott bűnt látott az Úr
mindedig a világban és a mi életünkben, mégis „...
türelme hosszú, szeretete nagy...” (13). Adjunk hálát
türelméért, szeretetéért, mert az Ő jósága megtérésre
ösztönöz (Rm 2,4). Folytassuk, s ha kell, kezdjük el az
imádság szent szolgálatát, és kérjük naponta: ”Szánd
meg Uram népedet...” (17).

SZÉP EDUÁRD
REFORMÁTUS LELKIPÁSZTOR, BERESZTELKE

Jézus születése gyermekeink világában

A betlehemi csoda, a jászolban rejtőzködő
Szent Család alakja a felnőtt ember életében
már egy kiforrott képet nyert. Érdekes azonban
megfigyelni azt a fejlődést, amiben a gyermek
még azt vizsgálja, hogy milyen lehetett a kis Jézus,
a Szűzanya és Szent József: vajon volt-e a
kicsinek haja, hány pásztor vette körül őket,
hogy néznek ki az angyalok? Ezek a kisiskolás
számára mind nagyon izgalmas kérdések.

Ezt a gyermeki képzeletet villantotta meg a
negyedszer megrendezett rajzkiállítás, amely a
tavaly decemberben is Simon Nándor kezdemé-
nyezésére valósult meg. A Jézus születése című
rajzkiállításán szászrégeni I-VI. osztályos tanu-
lói vehettek részt, és nagy meglepetésre rekord-
számú (összesen 46 darab) alkotás gyűlt össze. Érde-
kes volt megfigyelni a gyermekeket, akik a rajz készí-
tése között számtalan kérdést feltettek, hogy kiderít-
sék, hogyan zajlottak le az események akkoriban.
Emellett pedig mulatságos volt, ahogy a gyermek
fantáziája ötvözte a korabeli és a modern elemeket: a
legtöbb helyen megjelent a széna, ami mellett főleg
az első és második osztályosoknál szerepelt egy kará-
csonyfa, masnival díszített ajándékcsoomag, néhol
még kereszt is. A rajzokból az is kiderült, hogy kik
hogyan ünneplik a karácsonyt: egyes rajzokból meg-

Rajzkiállítás – mindenki nyertes volt

hittség, családi melegség sugárzott, máshol azonban
hidegség és szomorúság.

Az „ősbemutatót” az adventi idő 4. vasárnapján
tartották a radnótfájai Fájdalmas Szűzanya-
templomban, ahol gyermekek, a „kis művészek” ok-
levelet és csokoládét kaptak ajándékba. Az összegyűlt
csapat más meglepetésben és örömben is részesült,
hiszen a szentmise után együtt díszíthették fel a
templomban levő karácsonyfát, ami az ünnep hangu-
latát még inkább a szívükbe tudta lopni.

SIMON NÁNDOR

Köszönet a nagyszülőknek

Köszönöm, hogy szeretsz és vigyázol ránk,
amikor nincs itthon dolgoz anyukánk.
Ha nem lennél, bánkódnánk,
nem is tudom, nélküled mit csinálnánk,
ó, drága nagytatánk!

Bocsáss meg, ha megbántottunk,
de hidd el, hogy megváltozunk.
Köszönöm, hogy mindent megteszel
értünk,
és azt is, hogy segíted az éltünk.
Olyanok, mint a jó anyák,
íme ezek a nagymamák!

Tudjuk, hogy eljön egyszer az az idő,
amikor nem lesznek.
Ezért én azt mondom,
szeressük, amíg még vannak ők:
a nagyszülők.

NAGY FLÓRIÁN-ATTILA,
III. B – Petru Maior Iskolaközpont

Az önfeláldozó Hajnal

Egyszer egy távoli vidéken élt egy önző királylány, akit Hajnalnak hívtak. Egy nap megbetegedett a király és magához hívatta Hajnalt. Azt mondta neki:

– Hajnal, hamarosan lejár az én időm, és neked kell uralkodnod.

– De édesapám, én még nem vagyok erre képes! – mondta Hajnal, és elkezdett sírni.

Éjszaka Hajnal álmodt látott. Álmában egy tündér látogatta meg és azt mondta neki:

– Keresd meg az aranyrózsát, az majd meggyógyítja édesapádat. De ahhoz, hogy megtaláld, le kell győznöd a legnagyobb ellenségedet.

Másnap Hajnal gondolkodott, hogy mi a legnagyobb ellensége, de nem tudta kitalálni. Útra kelt, hogy kiderítse, ki vagy mi a legnagyobb ellensége, és hogy megtalálja az aranyrózsát. Ment, mendegélt, míg egy kis házikóhoz nem ért. Ott lakott egy kandúr. Hajnal elmesélte neki, hogy mi történt vele. A kandúr azt mondta:

– Hallottam én is a rózsáról, de látni nem láttam. Segítek megkeresni, egy feltétellel.

– Mi lenne az? – kérdezte Hajnal.

– Sajnos, ezt nem mondhatom meg. Majd kiderül a kellő időben.

Ketten keltek útra. Amint mentek, egyszer csak egy házhoz értek. Abban a házban élt egy anyóka. Az anyóka megkérte őket, hogy segítsenek neki a házi munkában. Egy hét után megkérdezte őket, hogy mi a legnagyobb kívánságuk. Hajnal a rózsát szerette volna, kandúr pedig az emberi alakját. Az anyóka azt mondta nekik:

– Csak az egyikőtök kívánságát teljesíthetem.

Hajnal nagyon megszerette a kandúrt, és ezért lemondott a saját kívánságáról. Az anyóka átváltoztatta a kandúrt daliás herceggé, és azt mondta Hajnalnak:

– Mivel megváltoztál, és lemondtál a legnagyobb vágyadról, édesapád meggyógyul. Te pedig hős lettél, mert legyőzted a legnagyobb ellenségedet, az önzést.

Az anyóka abban a pillanatban eltűnt, és Hajnal szívében mély nyomot hagyott.

A daliás herceg elvette feleségül Hajnalt. Hajnal pedig nagyon boldog volt, mert tudta, hogy a szíve örökre tiszta és a herceg örökké szeretni fogja.

BARTA RÉKA KINGA
III. OSZT., PETRU MAIOR ISKOLAKÖZPONT

Matematikaverseny Vályi Gyula-módra

Ezúttal is sikerült a matematikát kedvelő gyerekeket egy többnapos tevékenységre összegyűjteni, mégpedig Marosvásárhelyre, a Bolyai Farkas Elméleti Liceumba. Sok megyéből érkeztek gyerekek megyénkbe.

Vályi Gyula Marosvásárhely egyik legnagyobb tudós büszkesége, világhírű matematikus, 1855. január 25. és 1913. október 13. között élt. 1880-ban doktori fokozatot szerzett *A másodrendű partialis differentialis egyenletek elméletéhez* című dolgozatával.

A *Kolozsvári Hírlap* nekrológja hosszasan sorolja érdemeit: „*Kitűnő professzor volt, és általában párját ritkító lelkiismeretességgel, pontossággal töltötte be egész életén keresztül minden kötelességét*”.

Vályi Gyula emlékét napjainkban már csak emléktáblák, emlékkonferenciák és versenyek őrzik. 1994-ben megalakult a Vályi Gyula Matematikatársaság, amely az V-VIII. osztályos, matematikában tehetséges gyerekeket, valamint a Vályi Gyulát megismerő embereket tömöríti.

2012-ben ugyancsak ez a társaság nyitotta meg ünnepélyesen a Vályi Gyula halálának 100. évfordulója alkalmából szervezett emlékévét, ezen belül a két emlékversenyt is. A megnyitó és a csapatverseny november 23-án, pénteken zajlott le.

A szászrégeni Florea Bogdan Gimnáziumból Ördög Zoltán felkészítő tanár irányításával négy diák – két ötödikes, Fazakas Hunor és Ördög Hunor, illetve két hetedik, Portik Kriszta és Ördög Zoltán – vett részt a tevékenységeken és a versenyen.

Egy héttel ezután, november 24-én a matematikaverseny megyei szakaszára került sor, ami komoly fejtörést okozott minden diáknak. Ezután várost néztünk Fodor Sándor idegenvezető irányításával. Ő bemutatta nekünk, hogy milyen is volt Vályi korában Marosvásárhely, meglátogattuk a Teleki Tékát és Bolyai Farkas sírhelyét is.

Mindezek után elérkezett az ideje a díjkiosztásnak is, ahonnan szintén büszkén jöhetett haza a szászrégeni csapat: az V. osztályos Ördög Hunor megyei szinten III. lett és a VII. osztályos Portik Kriszta megyei szinten szintén III. helyezést kapott. Szívesen vettünk részt ezeken a versenyeken, mert különleges élményekkel és sok-sok tapasztalattal gazdagodtunk.

PORTIK KRISZTA
VII. OSZTÁLYOS TANULÓ

Mindenki viselkedik (8.)

Gyerünk ki az utcára (1.)

Sokan hajlamosak az utcán közlekedőket két csoportba sorolni: gyalogosokra és autósokra. Ez a csoportosítás már azért sem tökéletes, mert ebben az esetben hová sorolnánk azokat, akik biciklivel, triciklivel, rollerrel vagy Trabanttal közlekednek? Szerintem azért nem helyes egyszerűen gyalogosokra és autósokra osztani az utca emberét, mert az autós is ember. Tehát viselkedő lény. Szerintem helyesebb a járókelőket így csoportosítani: 1) *akik tudnak viselkedni*, 2) *akik nem tudnak viselkedni*. (Ide besorolhatók gyalogosok és autósok egyaránt.)

Az első kategóriával ez alkalommal semmi bajunk, az utóbbival viszont annál több. Ez a kategória ugyanis lépten-nyomon kellemetlenségeket okoz.

Álljunk csak ki valamelyik forgalmas utca sarkára mondjuk délután öt és hét óra között, és figyeljük meg, hogyan zajlik az élet.

Alig férnek a járókelők a járdán. Hét-nyolc fiatal kört alkot a járda közepén, és nem mozdulnak már több mint fél órája. Pedig ahol állnak, az *járda*, és nem *állda*. Hangozkodnak, tele szájjal izléstelen vicceket mondanak, hahotáznak, nem éppen kulturált megjegyzéseket tesznek a lányokra.

De egyszer csak elcsendesednek. Két lány karon fogva közeledik feljűk, széthúzódnak, mintha nem is ismernék egymást, és amikor a lányok odaérnek, hirtelen bezárul a kör. Nem kellemes látvány végignézni a „majomszigetről” való szabadulásért vívott egyenlőtlen harcot.

Ott egy fiatal pár jön, szépen karon fogva, alighanem menyasszony és vőlegény. Egyik férfi leszólítja a vőlegényt, és hosszabb beszélgetésbe bonyolódnak. A menyasszony meg tőlük távolabb áll, egyedül az emberek forgatagában. Van, aki tekintetével ölelgeti, mások nem éppen helyénvaló megjegyzésekkel illetik, egy fiatal srác meg pattogott kukoricával kínálja.

Kellemetlen, amikor kislány, menyasszony, feleség, vagy egyáltalán nő társaságában sétál az em-

Zajlik az élet

ber, s megállítják egy kis tereferére, olyan dolgok megtárgyalására, amelyeket nem az utcán és nem ilyenkor kell elintézni. De ha már mások nem tudják, mi az illendő eljárás, legalább mi világosítsuk fel, hogy nem éppen alkalmas a hely és idő a megbeszélésre, kérjük meg, hogy hívjon fel másnap telefonon, vagy egyezzünk meg más időpontban.

Most figyeljünk arra a 30 év körüli gyalogjáróra, aki főtt kukoricát eszik, és persze eldobja a lerágott kukoricacsutkát. Egy kislány a cukorkáspapírt ejti a papírkosár mellé, egy 15 év körüli legényke a műanyag fagylaltospoharat teszi le a kirakat párkányára, mások a tökmaghéjat szórják szanaszét. Sokan az autóbuszjegyet, a csikket dobják a földre.

Ezek szerint nem lehet utcán enni és dohányozni? De lehet enni, csak nem mindegy, mit és hol. Fagylaltot, cukorkát mindenképpen lehet. Sőt, manapság kis elárusítóbódékat állítanak fel, ahol virslit, tésztát, hústót árusítanak. Ha árulják mindezt, el is lehet fogyasztani, de csak az elárusítóbódék közelében, és azzal a kikötéssel, hogy a papírt és az egyéb maradékot dobjuk az e célra felállított kosarakba. Dohányozni is lehet férfiak-

nak, de csikket szétdobálni, mások orra alá fújni a füstöt, az már illetlenség.

Szóval van itt látnivaló. Egy házra hajlamos járókelő éppen most fogyasztja el uzsonnáját, a másik a pipafüstöt fújja szembe egy idősebb nővel.

Ott jön egy megszállott olvasó, aki úton-útfélen bizonygatni akarja, hogy ő kulturált lény és még az utcán sem tud meglenni olvasás nélkül. Az, hogy közben belebotlik a járókelőkbe, hogy fellök egy idősebb nénit, mit sem zavarja, hiszen anélkül, hogy felnézne, bocsánatot kér. (...) Lehet itt látni olyan férfit, aki ahelyett, hogy az út felőli részen kísérené a feleségét, majdnem leszorítja a járdáról, mások meg nem engednek utat a nőknek, az idősebbeknek, vannak, akik szándékosan beléd botlanak, mások meg úgy rohannak, mintha mezei futóversenyre neveztek volna be.

És van, aki mindezt élvezi, van, aki bosszankodik. Én viszont olvasóim szíves engedelmével most már továbbállok, mert ugyebár illetlenség az utcán sokat ácsorogni.

(folytatjuk)

Dali Sándor: Mindenki viselkedik – Albatrosz könyvkiadó, 1978

Hogyan neveljük (37.)

...és újra együttélés

Mi tudjuk, még ha keveset is foglalkozunk ezzel, hogy számunkra, akik kisebbségi sorsban élünk együtt, kirekesztetten az anyaországból, sokkal komplexebb együttélési stratégiával kell rendelkezünk. Mégpedig azért, hogy nyelvünkben, nemzeti önértékünkben, de akár társnemzeti egymásrautaltságunkban becsülettel helytállhassunk.

Igen bonyolult és kényes ez az életforma, mert kevés jó példát szolgáltat erre a történelem, és tudományok sem születtek, amelyek ezt megtanítanák. Ha ízeire szedjük az együttélés gondolatát, a családon belül generációk együttélési problémáival találjuk magunkat szemben, amit előbbi írásomban vázoltam. Ha kiszélesítjük a családi kereteket rokoni, közösségi vagy akár nemzetiségi szintűre, a sokszínűség miatti nehézségekkel találkozunk. A liberális világban a sokszínűség szinte törvényszerű. Van ennek szép oldala is, de útvesszői is vannak. Ha mindenki a maga öncélú hóbortjainak élne, közösségek sem léteznének, mert semmi közös nem lenne két emberben. Úgy vélem, fontos lenne erkölcsi életnormát felállítani – egyénileg, amelyben helyet kap a hit, az emberség, a hovatartozás kérdése, a bölcs belátás, elfogadás és ugyanakkor a tenniakarás közösségeink szolgálatában.

Leegyszerűsítve: fontos lenne, hogy a magát kereszténynek valló igaz keresztényként éljen. Az átkeresztény ugyanis az ördög cinkosa... A magyar magyarként éljen, és nem saját nemzete ellenfeleként. Mert nincs rossz magyar ember, csak olyan, aki másként gondolkodik. Az pedig nem jelenti azt, hogy nem magyarként érez. Mennyivel szebb lenne arra szolgáltatni példát Erdélyben, hogy annyira egyek vagyunk mi, magyarok, hogy nincs az a csábítás, ami egységünket megbonthatja. Amennyi erő kell a szét húzáshoz, ugyanannyi elég lenne az összefogáshoz is. Egy közösséget akkor lehet a legkönnyebben felosztani, ha megbontják egységét. S ha ennyire nehéz az egyetértés magyarnak a magyarral, hogyan értsünk együtt azokkal a más nemzetiségűekkel, akikkel egy hazát nevezünk mienknek?

Hiszem, hogy az embernek elsősorban önmagával kell együttműködni. Önmaga ismeretében kell megtalálnia az együttélésnek azt a formáját, amely a belső harmóniát szolgáltatja számára. Ha belső mércénk erre irányulnak, el tudjuk viselni és meg tudjuk oldani a családon belüli súrlódásokat, kibékíthetjük a

Egyek voltunk – magyar kultúra napján

közösségeken belüli békétlenségeket és képesek vagyunk emberségesen viszonyulni azokhoz, akik elvből másként gondolkodnak és élnek. Nem várhatjuk el embertársainktól, hogy mindenki egy sípot fújjon velünk. De az emberi méltóság és a nemzeti öntudat határát sértő cselekedetekkel nem érthetünk egyet. Abba sem lehet beleszólásunk, hogy ki mennyire vesz részt a köz javát szolgáló munkákban, de irigység, gőg vagy ellenszenv miatt nem akadályozhatja senki azt, ami számára nem káros. Az együttélésben ez a nehéz: megtanulni, meddig mehetünk el a magunk érdekében, és mennyit engedhetünk át a magunkból másnak. Mindaz, ami nekem fáj, nem feltétlenül fáj másnak is. Meg kell tanulnunk hallatni szavunkat, ha fájdalmat okoznak nekünk, de meg kell találni és tanulni a diplomáciai nyelvet is, hogy védekezésünkben ne legyen sértés más számára.

Helyesen nevelni erre a kiegyező, folyamatosan önfelegyelemre sarkalló életre a legnehezebb. Nincs látható, mérhető határa a toleranciának. Azt emberségünk kell megszabja. A liberális életfelfogás folytán a legkevésbé lehet közös nevezőre hozni azt, amit a közérkölc mércének tekinthet. Ezért mindenekfelett olyan általános erkölcsi határvonalat kell egységesen betartanunk, amely nem csonkítja nemzeti egységünket és nem csorbítja emberi minőségünket. Élünk együtt a mában úgy, hogy közben zárjuk ki a múlt sérelmeit, és keressünk közös megoldásokat egy egységesen jobb jövőre.

(folytatjuk)

KISS-MIKI MELINDA

Medvekaland Erdélyben (1.)

Magdolnának és Klára asszonynak szeretettel – 2012 nyara, Borzia

Már éjfél felé járhatott az idő. A nappali forróság rányomta bélyegét a hegyoldal életére. A szilvások fái tikkadtan bóbiskoltak, a máskor hangoskodó házörzők is valahol enyhülést keresve szundikáltak egy-egy boglya vagy szénakazal tövében. Az erdő is hallgatott. Fenyői nem zúgtak, fái nem susogtak, levél se rezdült. A hónapok óta tartó szárazságban megfáradt, megöregedett, kopárrá vált rengeteg alétlan szunnyadozott a forró éjszakában.

A nyári lak verandáján is már csak ketten ültek. Klára asszony már korábban pihenni tért, s az álmosan pislákoló gyertyafénynél csak Magdolna és Anyó duruzsolt. Osztották a világ dolgait.

És ebben a tikkasztó, nyomasztó, holdvilágtalan éjszakában egyszer csak vad, éles kolompszó harsant. A kolompszót harsány, ijesztő emberi hujjogató kísérte. Kolompszó, hujjogató. Harsány, hátborzongató. Az álmukból felvert házörzök vad ugatásba kezdtek, gondolván, hogy nagy a baj. Félelmetes volt ez ott, a némaságba burkolódzó, erdőközeli, éjfél órában. A verandán ülő asszonyok megriadtak. Percekig némán hallgatták a vészjósló, egyre erősödő kongást, a riasztó hujjogatót, a kutyák harcias ugatását.

Ez csak medveriasztás lehet – suhant át a félelmetes gondolat Anyón. Hallotta ugyanis, hogy Erdélyben ebben az évben a vízhiány, a táplálék hiánya, az egyre szűkülő élettér arra kényszeríti a medvéket, hogy az éjszaka leple alatt, de gyakran fényes nappal is lemerészkedjenek az emberek közelébe. És a messze hangzó éjszakai rettentő hangzavar felidézte Anyóban azokat a képeket, amelyeket nemrég látott a képernyőn, amint kukoricaföldjeiket védő parasztok szinte a házakig lemerész-

kedő medvecsaládot kétségbeesve próbálták visszaűzni az erdőbe. Fegyverük a földek körül nagy lánggal égetett fahasábok és a vadul kongatott kolompszó volt. Életüket kockáztatva próbálták megmenteni munkájuk gyümölcsét, a kukoricát. Már a képernyőn látottak is félellemmel töltöttek el. Ez most valósággá vált? Medveűzésről szólnak az éjszaka csendjében felharsanó harcias hangok? Csak az lehet. Mi más? Csak az! Medve közeledik!

Az egyre erősödő zajba hangfoszlányok keveredtek, a kutyák közül is egyre többen és egyre harciasabban kapcsolódtak be a zűrzavarba.

– Be a házba! Gyorsan befelé! Ajtót zárni! Ajtót betámasztani! Befelé! Gyorsan! Gyorsan! – Anyó már a szobából sürgette Magdolnát, aki lelki nyugalommal kezdte összepakolni a csuprokat, kanalakat, újságokat és minden mást, ami még az asztalon maradt az este folyamán. Akkurátusan összehajtogatta az abroszt, letörölte a morzsát, és igen nagy

figyelemmel gondosan eloltogatta az aprócska, reszketeg gyertyacsonkot.

Végre! Magdolna is a szobában volt, lehetett csukni, zárni az ajtókat. Kulcsra fordította a zárat, többször ellenőrizte, hogy jól bezárta-e, majd a zseblámpa gyér fényénél megkereste fekvőhelyét. Még motoszkált egy ideig, aztán egyenletes szuszogását hallva arra lehetett következtetni, hogy elnyomta az álmot.

Kinn a sötét éjszakában az ijesztő zaj még mindig nem halkult.

És Anyó? Anyó ezen az éjszakán korát és testi bajait meghazudtoló fürgeséggel kapkodta magára pizsamáját, és még fürgében vacokolta be magát a méretes hálózsákba. Máskor csak takarónak használta, most azonban gyorsan bele is bújt. A méretes hálózsák „biztos” védelemnek bizonyult Anyó számára. Feje tetejéig magára húzta, a falhoz lapult, az elemlámpát és „fegyverét”, a spray-t kezében szorongatva lélegzetviszafafojtva hallgatta a kintről beszűrődő hangzavart.

Aztán egyik percről a másikra elcsendesedett minden. A kutyák még itt-ott hallatták hangjukat, aztán ők is nyugovóra tértek, kipihenni az átélt izgalmas perceket.

Újra csend borult a világra. A házban sem mozdult senki, a csendet csak Klára asszony horkantásai törtek meg néha-néha.

Anyó nem tudott elaludni. Fáradt szemei lelecsukódtak, de a szívében fészkelő félelem rendre felriasztotta. Dacolva a csábító álmvilággal, ő még hosszú ideig kémlelte a sötétséget. Az ablakon beszűrődő árnyakat, a külvilág éjszakai hangjait figyelte. A képernyőn látottak és a valóság keveredett gondolataiban. Néha-néha óvatosan ki-kidugta fejét a hálósákból, a szobát figyelte, az ajtó felé hallgatózott, tágra meresztett szemmel az ablakokat figyelte. A törékeny ablakokban bízott a legkevésbé. Különösen abban nem, amit kerítés nem védett, függöny csak félig takart, és szemeivel a tágas rétre nézett. Ez az ablak nappal vidáman szemlélte a rét virágait, sajnálkozott az elhagyott, esőtől megszürcült, széltől megtépázott szénaboglyák sorsán. Elbeszélgetett a közelében élő vadalmafával, vagy csupáncsak boldogan sütkérezett

a reggeli vidám napsugarak cirógatásában. Szerette ezt a tágasságot, tekintetét gyakran hordozta végig a megannyi szépségen, amit az előtte elterülő, a hegy lábáig felkúszó lankás hegyoldal számára évről évre ezernyi ecsettel festett.

Sokszor sajnálkozott azon, hogy tőle nem is olyan messze ez a szépség véget ér. Apró szemeivel gyakran nézett sóvárogva a számára titkokat rejtő rengeteg felé. Vajon mi lehet odaát? Van-e ott is napfény, van-e ott is virág, van-e ház, amiben ember él? És ha ház van, van-e rajta olyan szép kis ablak, mint amilyen ő? Késő lévén, most már ez a kis ablak is mélyen aludt.

Hirtelen azonban felrezzent mély álmából. Furcsa, szokatlan zajt hallott. A sovány holdvilágnál szemeit tágra nyitva próbálta kideríteni, hogy mi lehet a zajforrás oka. Egyben biztos volt. A rengeteg felől hallja. Valami tapossa, zúzza a kiszáradt erdei bokrokat, és egyre közeledik. Veszedelmet érzett. És nem tévedett. A veszedelmet látni vélte a lankás hegyoldal szélén felbukkanni. Többen voltak. Mi lehet az?

**WENTZEL FERENCNÉ,
PERBÁL, MAGYARORSZÁG**

Utazás jegy nélkül

Nagyon rég történt, 1948-at írtak. Az erdőcsinádi Baki András feleségével lovasszekeken gabonát vitt a szászrégeni piacra. Vásár után, dolguk végeztével hazafelé igyekeztek. Gernyeszegen érte utol őket a sötétedés és a köd. A vonatállomás mellett vezetett el az útjuk Erdőcsinád felé, át a vasúti síneken, a bakterház mellett. András bá a kutyájával a szekér mellett ment, felesége a szekéren ült. Nagy volt a köd, az ember az orra hegyéig sem látott. Egyszer csak nagy csattanás hallatszott – a Marosvásárhely felől érkező gyorsvonat volt. A mozdony ütközője felkapta a szekér oldalát asszonyostól együtt, és eltűnt Szászrégen irányába. Az egyik ló elpusztult, a másik elszaladt. András bá rémületében azt sem tudta, mit tegyen. Jócskán eltelt az idő, mire felocsúdott ijedtségéből. Akkor elrohant az állomásfőnökhöz

jelenteni, hogy mi történt. Az állomásfőnök telefonon értesült régeni kollégájától, hogy az asszonyt kórházba szállították, életben van. Közben a másik ló és Bodri kutyá szerencsésen hazaért Csinádra. Az otthoniak rémülten látták, hogy se ember, se asszony, se szekér – nagy baj történhetett. Lámpásokkal indultak a keresésükre, s meg is találták a baleset színhelyén az öreget.

Bár tetemes kár érte a családot, szerencsés baleset volt, mert emberéletbe nem került. Az asszony megsérült, de húsz nap után hazakerült, és hosszú életet ért meg.

Ez volt a híres jegy nélküli utazás, amit akkor az újságok szenzációs hírként közöltek.

JENEI ÁRPÁD

Köszönet

A Szászrégen és Vidéke szerkesztősége ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik anyagi támogatásukkal lehetővé tették a lap 2013. februári számának kiadását.

Támogatók: Biró János, Csernátoni József, Duda Romulus (Csíkszereda), dr. Lázár Sándor (Marosvásárhely), Fekete Miklós, Fodor Sándor (Marosvásárhely),

Jakabovics Mária (Marosvásárhely), Pakó Benedek kanonok, nyugalmazott plébános, Szabados Ottó (Svédország), Szabados Júlia (Svédország), Sfiriac Enikő, Beresztelki Református Egyházközség, magyarrégeni 37-es számú Koós Ferenc cserkészcsapat
Köszönjük a lapkézbesítők munkáját!

Adók és illetékek

Január 11-én, pénteken újabb rendkívüli tanácsülést tartott Szászrégen önkormányzata. A napirenden egyetlen határozattervezet szerepelt: a helyi adók és illetékek jóváhagyása a 2013-as esztendőre. Ez már a harmadik nekifutás volt, melyen a tanács próbálta megszabni az idei évi adókat.

Az első ülésen, decemberben a 95/2012-es határozat jóváhagyásával már döntött a tanács a helyi adók és illetékek nagyságáról, akkor a ház-, a föld- és a gépkocsiadók esetén megmaradt a 2012-es szint. Mindazok, akik kifizették volna adójukat március 31-ig, 5%-os adókedvezményben részesültek volna.

Az 1309/2012-es kormányhatározat értelmében – amely előírja az adók 16,05%-os növelését – január 9-én újabb rendkívüli ülésre került sor. Az új tanácsi határozattervezetben több módosítás is szerepelt a helyi adók és illetékek növeléséről, valamint az is, hogy akik kifizetik adójukat március 31-ig, 10%-os adókedvezményt kapnak. Ez a kedvezmény viszont csak a magánszemélyekre vonatkozott. Nagy András az RMDSZ-frakció részéről javasolta, hogy a 10%-os kedvezményt földterületek esetén a jogi személyekre is alkalmazzák. A javaslattal a kormánypártiak nem értettek egyet.

Amikor szavazásra került sor – a 19 tanácsosból 15-en voltak jelen az ülésen – a jelen levő 5 RMDSZ-es tanácsos és a Diaconescu-féle Néppárt tanácsosa tartózkodott. Mivel a 19 tanácsosból csak 9-en voltak a határozattervezet mellett – tehát nem volt meg a fele + 1 többség –, a határozattervezet elbukott.

Szászrégen polgármestere január 11-ére újabb rendkívüli ülést hívott össze a 2013-as helyi adók és illetékek jóváhagyása érdekében.

Az utolsó határozattervezet értelmében a helyi adókat és illetékeket 16%-kal növelték. Azok a magánszemélyek, akik kifizetik a házuk, földjük és gépkocsijuk utáni adót március 31-ig, 10%-os kedvezményben részesülnek. Ez nem vonatkozik a jogi személyekre. A szavazáson az RMDSZ-frakció és a Diaconescu-féle Néppárt egyik tanácsosa tartózkodott.

Az adóemelés értelmében például aki az Egyesülés negyedben 2012-ben a kétszobás tömbházlakásáért 134 lejt fizetett, az idén 155 lejt kell fizetnie. Ám ha törleszti az adót március 31-ig, csak 140 lejt fizet, ami 6 lejjel több az elmúlt évinél.

Egy magánházban lakó személy, aki 2012-ben 212 lejt fizetett, az idén 246 lejt kell fizessen. Ha viszont törleszti adóját március végéig, akkor 221 lejt kell fizetnie.

Szászrégenben a helyi adókat és illetékeket a polgármesteri hivatal előcsarnokában levő pénztáraknál lehet kifizetni munkanapokon, a következő program szerint: hétfőn, kedden és csütörtökön 9-15, szerdán 9-17, pénteken 9-14 óra között.

A jogi személyek banki átutalással is fizethetnek bármely bankintézménynél. A tervek szerint február elejéig bevezetnek egy internetes fizetési lehetőséget is.

Az elmúlt esztendőben az adók 82%-át sikerült behajtania a hivatalnak. Az elmaradások nagyrészt jogi személyektől származnak.

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

Röviden

Támogatják a súlyos mozgássérültek utazását

Havi 20 lej értékben támogatják a súlyos mozgássérültek és azok kísérőinek utazását a szászrégeni közszállítási járműveken. Erről Szászrégen önkormányzata döntött decemberi soros ülésén. A 99/2012-es tanácsi határozat értelmében az érintettek a kérés mellett személyi igazolványukkal, annak másolatával és a rokkantságukat igazoló bizonyítvánnyal kell jelentkezzenek a közüzemek székhelyén. Feltétel, hogy az illető mozgássérült szászrégeni lakos legyen. Várósszinten a támogatás értéke idén 76.800 lej.

Új igazgatója van az Ifjúsági Háznak

A polgármesteri hivatal által meghirdetett versenyvizsgát Marcel Naste nyerte, aki decembertől átvette a volt igazgatótól, Sporina Blojtól az Ifjúsá-

Röviden

gi Ház vezetését. Marcel Naste 31 éves. A marosvásárhelyi művészeti líceum elvégzése után a kolozsvári Babeş-Bolyai Egyetem ortodox teológia szakán szerzett képesítést valláskultúra, templom- és ikonfestészet, restaurálás terén. Ezt követően elvégezte a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Egyetemet. Egyéni kiállításai voltak, a kultúra terjesztésével kapcsolatos tervekkel is kidolgozott. Az igazgatói állás elfoglalásáig a Maros megyei kulturális igazgatóság alkalmazottja volt.

A Hahota Szászrégenben

Január 25-én Szászrégenben vendégszerepelt a marosvásárhelyi Hahota színtársulat. Kész cirkusz! című zenés kabaré-előadásukra az Eugen Nicoră Művelődési Ház nagytermében került sor. Fellépett Puskás Győző, Székely M. Éva, Kelemen Barna, Boér

Orsolya, Cseke Péter, A. Kiss Andrea és Szőlősi Péter. Dramaturg: Barabás Olga. Zenei vezetők: Szócs János és Nagy-Árkosi Árpád.

Rendkívüli hangverseny

Január 15-én rendkívüli hangversenyre került sor a szászrégeni Eugen Nicoară Művelődési Ház nagytermében. Fellépett Monica Florescu – zongora – és Maksim Fernandez – cselló. Mindketten az anvers-i Királyi Konzervatórium végzősei. Műsorukban Paul Constantinescu-, Kodály Zoltán-, Johannes Brahms-, Rahmanyinov- és Alberto Ginastera-művek szerepeltek.

Közreműködött Dan Rădulescu, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház művésze, aki Eminescu-verseket szaval.

Legeltetési illetékek 2013-ra

Szászrégen önkormányzata jóváhagyta a 2013-as esztendőre a legeltetési illetékeket.

A határozat értelmében a szarvasmarhák és a lovak legeltetési díja 43 lej állatonként. A borjak esetén 21 lej. A juhok és a kecskék legeltetése egy évben 13 lej állatonként. Bárány legeltetése után 6 lejt kell fizetnie a gazdának.

Azokat, akiket tetten érnek, hogy a legeltetési illeték befizetése nélkül használják a legelőt, büntetéssel sújtják, a következőképpen: szarvasmarhák és lovak esetén napi 31 lej, borjak esetében napi 24 lej, juhok és kecskék esetén napi 13 lej.

A legeltetési illetékeket az állatok bejegyzésétől számítva 60 napon belül kell kifizetni.

Szolgálati lakások

Tanácsi határozat módosítása eredményeképpen 12-vel növelte az önkormányzat az Egyesülés negyed

A Hahota

57. szám alatti tömbházban levő szolgálati lakások számát. Így 52-re emelkedett a garzonlakások száma, amelyeket a helyi intézmények adminisztrálásba vetnek, és alkalmazottjaiknak szolgálati lakásként kiadhatják. Ezek az 1-es, 2-es és 3-as napközi otthon, a görög katolikus esperesi hivatal, a Ioan Bojor Mezőgazdasági Iskolaközpont, az Augustin Maior Gimnázium és a sürgősségi szolgálat.

Egyetemes imahét

Január 20–27-e között Mivel járuljak az Úr elé? címen egyetemes imahetet tartottak a Beresztelki Református Egyházközségben.

Szépné Magyar Ildikó esperesi segédlelkész, Biró Sándor magyarrégi lelkipásztor, Vajda Domokos marosfelfalusi, Nagy Sándor mezőfelei lelkipásztor, Nyiri Hunor gógáni lelkipásztor, Galambfalvi Márton nagykendi, Kenderesi István nagysajói lelkész, Szép Eduárd helyi és Komáromi István nagyernyei lelkipásztor teljesített szolgálatot az imahéten.

Tisztújító gyűlések

Megtartotta januári ülését az RMDSZ szervezet szászrégeni választmánya. Az ülésen úgy döntöttek, hogy a városi körzetek tisztújító közgyűléseit 2013. február 27-ig kell megtartani. A városi szervezet tisztújító küldöttgyűlésének időpontja március 6., délután 6 óra, helyszín az Eugen Nicoară Művelődési Ház nagyterme. A városi szervezet elnöki tisztségére pályázók szándéknyilatkozatukat az RMDSZ-irodában iktathatták február 4-éig.

Monica Florescu és Maksim Fernandez

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

G o n d o l a t o k

Tavaszy Sándor

(1888. február 25., Sárpatak – 1951. december 8., Kolozsvár)

Dr. Tavasz Sándor nem tartozott a két világháború közötti közismert erdélyi írók közé, de annál jobban ismerték teológiai körökben.

Élete, alkotói tevékenysége többsikú volt: a kutató, az író, a tanár, a filozófus, a közéleti ember, a magas egyházi tisztségviselő mindent, amit végzett, a tudós pontosságával, nagy hozzáértéssel tette. Egyházi vonatkozású műve a *Református keresztény dogmatika*. Írásai főleg a Pásztortűzben és az Erdélyi Helikonban jelentek meg: több száz vallási tárgyú cikk is, s jelentősek a megemlékezései az egyházi és világi személyiségekkel.

Egyházának nemcsak tudós teológusa, hanem ékes szavú, és lelkeket, gyülekezeteket építő igehirdetője is volt.

1935-ben vett részt először helikoni találkozón, de már 1934-től a Helikon tagja volt. Ettől kezdve aktív résztvevője volt a megbeszéléseknek. Hozzászólt, elnökölt, alaposan átgondolt javaslataival segítette az írói közösséget.

Forrásanyag: Adamovits Sándor – A vécsi vár vendégei

U i c c p a r á d é

Férj a feleségéhez:

– Tudom, hogy ragaszkodsz hozzám, drágám, de így 10 év után már igazán ideje lenne elküldeni az anyádat!

– Az enyémet? Azt hittem, a tied!

*

A cigány bemegy a DVD-kölcsönzőbe, odamegy a pultoshoz, és azt kéri:

– Adjon má egy olyan filmet, amiben a cigány lelövi a Rambót.

– Hát olyan filmről az életben nem hallottam!

– Akkor addzson olyat, amiben a cigány megveri a Schwarzeneggert!

– Hát olyan film biztos nem létezik!

– Há akkó milyen film van ebben a kölcsönzőben, ami cigányos?

– Van itt egy olyan, amiben a cigánynak dolgoznia kell, hogy megéljen!

– Jaaaaj, a fantasztikus filmeket... azokat nem szeressük!

*

A férj nézegeti felesége krémjeit a fürdőszobában:

– Ez mire jó? – kérdezi.

– Hogy szép fényes legyen a hajam.

– Hát ez mire való?

– Hogy szebb legyenek.

– Akkor ezt kidobhatod, mert semmit sem használ!

*

A falu lelkésze próbálja megtéríteni a falu iszákosát:

– Nézd, fiam, az alkohol az ördög műve. Vegyünk egy példát: odaraksz a tehened orra elé egy vödör vizet és egy vödör bort. Szerinted melyikből fog inni?

– Hát... biztos a vízből!

– Természetesen, gyermekem. És azt is tudod, hogy miért?

– Persze, atyám! Azért, mert marha!

*

Sebész az idős bácsihoz a kórházban:

– Józsi bácsi, babonás maga?

– Én nem, fiam.

– Az jó, mert holnaptól csak bal lábbal kelhet fel.

*

Hasmenéses beteg az orvosnál:

– Doktor úr, csikar a hasam, hasmenésem van, a legváratlanabb pillanatban tör rám a nagydolog, és olyankor általában előfordul kisebb-nagyobb baleset.

A doki felírja neki a gyógyszert, de mivel közben beszélget a nővérkével, tévedésből nyugtatót ír fel.

Egy hét múlva visszamegy ellenőrzésre a páciens:

– Na, még mindig becsúszik egy-két „baleset”?

A beteg földöntúli mosollyal:

– Igen, doki, de kit érdekel?

*

A skót és felesége étterembe mennek. Ketten rendelnek egy szendvicset. Mikor a pincér kihozza, a férj kettévágja a szendvicset és elkezd falatozni, míg a feleség csak ül és nézi.

– Ön nem eszik? – kérdi a pincér a nőtől.

– De, hamarosan, ha a férjem végzett és visszaadja a műfogsoromat.

*

Ellesett beszélgetés egy 8 éves kislány és 5 éves húga között. A kislány így szól a bátyjához:

– Gyere, segíts felinstallálni ezt a játékot!

– De buta vagy! Nem tudsz installálni?

– Az installálás már megy, csak olvasni nem tudok

**AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
FABIÁN GIZELLA**

**SZÁSZRÉGEN és
VIDÉKE**

Kiadja: a szászrégeni
KOLPING CSALÁDI
TÁRSULÁS
ISSN 1454-6183

Internet: www.regen-videke.home.ro;
E-mail: madaraspeter@yahoo.com,
fandras59@yahoo.com

Alapító tagok: Adorjáni László, Csernátoni József, Demeter József, Pakó Benedek, Márk Endre.

F szerkesztő: Fábán András György

Szerkesztőbizottsági tagok: Balla Árpád, Bartha József, Demeter József, dr. Horváth Erzsébet, Kiss-Miki Melinda, Nagy F. Atila, Nemes Árpád, Pakó Benedek, Sárkány Kákonyi Iringó, Szabó Antal, Székely Rozália.

A m szakí szerkesztést és nyomdai el készítést az IMPRESS KIADÓ végezte.

Weboldal: Madaras Péter

Készült a marosvásárhelyi

I. I. MURE AN OMF LEAN ANDREI DORIN nyomdában.

A névvel vagy névjeggyel ellátott írásokért szerzőik felelnek.

A Szászrégen és Vidéke szerkesztősége ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik anyagi támogatásukkal lehetővé tették a lap 2013. februári számának kiadását.

Támogatók: Biró János, Csernátoni József, Duda Romulus (Csíkszereda), dr. Lázár Sándor (Marosvásárhely), Fekete Miklós, Fodor Sándor (Marosvásárhely), Jakabovics Mária (Marosvásárhely), Pakó Benedek kanonok, nyugalmazott plébános, Szabados Ottó (Svédország), Szabados Júlia (Svédország), Sfiriac Enikő, Beresztelki Református Egyházközség, magyarrégeni 37-es számú Koós Ferenc cserkészcsapat. Köszönjük a lapkézbesítők munkáját!

Ára: 2 lej